

Commentarii in Baruch (in catenis)

93.761 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

"Υἱοῦ Χελκίου." Ἴσως ὡς ἀξιολόγων τῶν προγόνων τοῦ Βαροῦχ μέμνηται. "Ἐν τῷ καιρῷ." Οὐκ εἶπεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, ἀλλ' ἐν τῷ καιρῷ, ἵνα εἴπῃ, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· οὐ γὰρ ἐν τῷ πέμπτῳ, οὔτε ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Σεδεκίου ἡλω ἢ πόλις, ἀλλ' ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ. "Ἐν ὧσιν Ἰεχονίου." Τοῦτον πρότερον μετοικήσας ἦν εἰς Βαβυλῶνα ὁ Ναβουχοδονόσορ. Ὁ αὐτὸς δὲ οὗτος Ἰεχονίας υἱὸς Ἰωακείμ, καὶ αὐτὸς Ἰλιακείμ ἐκαλεῖτο, διώνυμος ὢν. "Καὶ ἐν ὧσιν παντός." Ἀντὶ τοῦ, τῶν συνελθόντων εἰς τὴν ἀκρόασιν. "Καὶ ἀνοίσατε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον." Εἰ καὶ κατασκαφεῖς ἦν ὁ ναὸς, ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ ἔθυσον· οὐ γὰρ ἦν ἐξὸν ἀλλαχοῦ, εἰ μὴ ἐν Ἱερουσαλήμ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν. "Καὶ προσεύξεσθε περὶ τῆς ζωῆς Ναβουχοδονόσορ." Θεὸς ἦν προστάξας αὐτοῖς εὐχεσθαι περὶ τῆς εἰρήνης τῶν Βαβυλωνίων, ἵνα καὶ αὐτοὶ εἰρηνεύωσιν. "Ἴνα ὧσιν αἱ ἡμέραι αὐτῶν." Ἴνα ὧσιν πολυχρόνιοι, ἢ, ἵνα κατὰ εὐσέβειαν ζῶσιν. "Ἐν ἡμέραις ἑορτῆς." Καὶ γὰρ εἶχον καιροὺς τινὰς διαφορὰς ἑορτῶν. "Καὶ ἐρεῖτε Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν." Κατὰ τὸν τοῦ 93.764 δικαίου λόγον, καὶ Θεὸς ἐτιμωρήσατο, καὶ ἡμεῖς ἐν αἰσχύνῃ ἐσμὲν σήμερον, ἐν αἰχμαλωσίᾳ ὄντες δικαίως. "Καὶ ἐσχεδιάζομεν." Προῦφρασιζόμεθα αἰτίας ἀναπλάττοντες. ΚΕΦ. Β΄. "Καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα." Κατὰ τὰ διηγετικὰ σου θαυμάσια· τῷ γὰρ προφήτῃ καὶ πᾶσι τοῖς ἀγίοις οὐ διαλιμπάνει θαυματουργῶν ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἀεὶ θαυμαστὸς παρ' αὐτοῖς. Εἰ μὴ ποιήσῃ σημεῖα, οὐ θαυμάζεται. "Ἀλλὰ ἡ ψυχὴ." Οἱ μεγάλα φορτία βαστάζοντες, ἀσθενοῦντες κύπτουσι. Ψυχὴ οὖν, φησὶν, ἢ διὰ τὰς ἀμαρτίας κακουμένη, καὶ μέγεθος ἔχουσα λύπης, κύπτουσα καὶ ἀσθενοῦσα ὁμολογεῖται. "Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ ἐκλείποντες." Εἴτε αἰσθητῶς διὰ τὰς συμφορὰς, εἴτε καὶ ἐκ τῆς νοητῆς θεωρίας ἀμαυρούμενοι. "Τοῦ ἐξενεχθῆναι τὸ ὄσπᾶ βασιλέων ἡμῶν." Εἰς δεῖγμα τῆς μελλούσης κρίσεως, μετὰ τελευτὴν τὰ ὄσπᾶ αὐτῶν ἐτιμωροῦντο. ΚΕΦ. Γ΄. "Ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα." Σὺ, φησὶν, ἀίδιος εἶ καὶ ἐξουσιαστής, ἡμεῖς δὲ θνητοὶ καὶ ἐπίκηροι. "Κύριε παντοκράτωρ, ἄκουσον δὴ τῆς προσευχῆς τῶν τεθνηκότων." Τεθνηκότων, φησὶ, τῶν ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν γενομένων διὰ τὴν ἀμαρτίαν. Ἐδειξεν ὁ λόγος σαφῶς τῆς ψυχῆς τὸ ἀθάνατον. "Ἀλλὰ μνήσθητι." Τῇ συνήθει, φησὶν, χρῆσαι θαυματουργία, καὶ ὡς ἐξήγαγες ἐξ Αἰγύπτου, οὕτως ἐλευθέρωσον ἐκ Βαβυλῶνος. Ὅτι σὸς λαὸς χρηματίζομεν. "Ἴδου ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ ἀποικίᾳ ἡμῶν." Ἐαυτοὺς, φησὶν, ἐκρίναμεν, καὶ ἐμεμψάμεθα, ὅτι ἀξίως ἐπέβη ἡμῖν διὰ τὰ ἔργα τῶν πατέρων ἡμῶν. "Ἄκουε, Ἰσραήλ." Ἐντεῦθεν ἄρχεται προφητεύειν ὁ Βαροῦχ· τὰ γὰρ προηγησάμενα ῥήματα πάντα τῆς ἐπιστολῆς τῶν αἰχμαλώτων τῶν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπεσταλκότων ἐστὶν, ὡς ἐξομολογήσεως σχήματι προφερόμενα. Ἐπαλαιώθης." Ἐντολὴ ζωῆς, ἢ φρόνησις. "Προσελογίσθης." Τοῖς ἀγνωσίαν Θεοῦ ἔχουσιν. Τῶν κρατουμένων ἔτι ὑπὸ τοῦ θανάτου. "Ἐγκατέλιπες." Τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Σαυτῷ, φησὶ, πρόξενος ἐγένου τῶν παρόντων κακῶν. Δέον γὰρ σε ποδηγῶ χρήσασθαι τῷ νόμῳ, ὃν ἢ τῆς σοφίας πηγὴ προσενήνοχεν, ματαίοις ἠκολούθησας λογισμοῖς. "Τῇ ὁδῷ τοῦ Θεοῦ." Ὁ Κύριός φησιν· Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδός. Ὁ οὖν κατὰ μίμησιν αὐτοῦ πορευόμενος, τῇ ὁδῷ αὐτοῦ πορεύεται. "Μάθε ποῦ ἐστὶ φρόνησις." Ἐπειδὴ τῷ γράμματι κεκόλλησαι, μάθε ὅτι ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἐστὶν ἡ φρόνησις. "Ποῦ ἐστὶν ἰσχύς." Νῦν γοῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρό 93.765 τερον, ζήτησον καὶ γνώση, τίς τούτων χορηγὸς τῶν ἀγαθῶν. "Ποῦ ἐστὶ σύνεσις." Ἡ κατὰ τῆς ἀμαρτίας. "Ποῦ ἐστὶ μακροβίωσις καὶ ζωὴ." Τοῦ διακρίναι τὸ ἀγαθὸν ἐκ τοῦ φαύλου. "Ποῦ ἐστὶ φῶς." Ἐν τῷ Κυρίῳ, δηλονότι. Ὁ γὰρ πιστεύων εἰς

ἐμὲ, φησὶν, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ γὰρ Κύριός φησιν· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, καὶ ὁ Ἀπόστολός φησιν· Αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν. "Τίς εὔρε τὸν τόπον αὐτῆς;" Ὅτι ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. "Καὶ τίς εἰσηλθεν εἰς θησαυροὺς αὐτῆς;" Τίς κατέλαβε τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ; "Ποῦ εἰσιν οἱ ἄρχοντες τῶν ἔθνῶν;" Οἱ σοφοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου, οἱ καὶ ἐκυρίευσαν τῶν θηριοτρόπων ἀνθρώπων. "Ἐν τοῖς ὀρνέοις τοῦ οὐρανοῦ ἐμπαίζοντες." Οἰωνοσκοποῦντες. Καὶ ἐπειδὴ ἡ σοφία αὐτῶν ἐπίγειός ἐστιν, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. "Καὶ τὸ ἀργύριον." Πᾶσα γὰρ ἡ σοφία αὐτῶν ἐν πλεονεξίᾳ. "Ὅτι οἱ τὸ ἀργύριον τεκταίνοντες." Οἱ τὸ ἀργύριον διὰ ποικίλων προσώπων καρπούμενοι. "Καὶ οὐκ ἔστιν ἐξεύρεσις τῶν ἔργων αὐτῶν." Διότι σκότους μετέχουσιν. "Καὶ ἄλλοι ἀνέστησαν." Οἷς ὁ νόμος ἐπιστεύθη, καὶ οὐδὲ αὐτοὶ ἐφύλαξαν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀναστάντες ἀντὶ τῶν ἐπὶ εἰδωλολατρεία σοφῶν. "Νεώτεροι εἶδον φῶς." Οἱ ταῖς σαρκικαῖς πράξεις μὴ καθελκόμενοι, εἶδον φῶς, τουτέστι τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ. "Καὶ κατώκησαν ἐπὶ τῆς γῆς." Ἐπὶ τοῖς μαθήμασι τῆς νομοθεσίας. "Ὅδον ἐπιστήμης οὐκ ἔγνωσαν." Καθὼς ὁ Κύριός φησιν, Εἰ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί. "Οὐδὲ συνῆκαν." Τὴν ποικίλην διδασκαλίαν. "Οὐδὲ ἀντελάβοντο αὐτῆς." Καθὼς ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης φησὶν· Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Οἱ υἱοὶ δὲ, τῶν νομοθετῶν δηλονότι. "Ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐγενήθησαν." Διώκοντες γὰρ νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον οὐκ ἔφθασαν. "Οὐδὲ ἠκούσθη." Ἴσοι τούτοις ἐθνικοῖς ἐκρίθησαν τοῖς μὴ ἀκούσασιν τοῦ νόμου, οἱ μόνω τῷ γράμματι τοῦ νόμου ἀκολουθήσαντες. Βλέποντες γὰρ οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν. "Οὗτε υἱοὶ Ἄγαρ." Οἱ τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἐγγόνοι, περὶ ὧν συμφώνως φησὶν ὁ Ἀπόστολος· 93.768 Ἄγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. "Οἱ ἔμποροι τῆς Μερβάν." Ἐμπόρους αὐτούς φησὶ διὰ τὸ ἀπειρεῖν γεωργίας. Ταχθέντες γὰρ ἀμπελοργοὶ, ἀντὶ σταφυλῆς ἀκάνθας ἐτρύγησαν. Μερβάν δὲ καὶ Θαιμὰν βάρβαρα φῦλα, εἰς ἃ ἐμπορεύονται, ἅπερ εἰσιν οἱ θηριώδεις τρόποι, οἱ τῇ ματαιότητι τοῦ βίου τούτου συγκαθελκόμενοι. "Καὶ οἱ μυθολόγοι." Οἱ ἀντὶ ἐντολῆς καὶ κριμάτων Θεοῦ, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν ἐμυθολόγησαν. Ἔτι δὲ καὶ τὴν κρίσιν, καὶ τὸ ἔλεος, καὶ τὴν πίστιν ἀπωθούμενοι, πήγανα καὶ ἠδύοσμα ἀπεδεκάτωσαν. "Καὶ οἱ ἐκζητηταί." Οἱ ἐκζητοῦντες μὲν, μὴ εἰδότες δὲ συνετῶς τὴν ζήτησιν ποιεῖσθαι. "Ὅδον δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν." Τὸν Κύριον δηλονότι. "Οὐδὲ ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς." Τοὺς τρόπους τῆς διδασκαλίας. "Ὡ Ἰσραὴλ, ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ." Ἡ Ἐκκλησία, καὶ ὁ τοῦ μυστηρίου λόγος. Ἐπειδὴ νῦν ἐκ μέρους γινώσκουμεν, καὶ οὐπω τῆς γνώσεως τὸ τέλειον. Τόπον δὲ καλεῖ τὴν εὐσέβειαν· ἐπιμήκη δὲ διὰ τὴν ἀεὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὐξήσιν. "Ὁ τόπος τῆς κτήσεως." Ὅτι ἐπουρανοῦ βασιλέως μυστήρια περιέχει. "Ἐκεῖ ἐγενήθησαν οἱ γίγαντες." Περὶ τῶν δαιμόνων φησὶν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετὰ τῶν ἀγγέλων ταγέντες, ἐξ ἀβουλίας τῶν οὐρανόων ἀψίδων ἐκβέβληνται. Ὄνομαστοὶ δὲ, ἐπειδὴ προκατηγγέλη περὶ αὐτῶν· εὐμεγέθεις δὲ, ὡς ὑπέρογκοι. "Ἐπιστάμενοι πόλεμον." Τῆς γὰρ εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ ἀνάξιοι ὄντες, πόλεμον ἤσκησαν οἷτε δαίμονες, καὶ οἱ αἰρετικοί. "Τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν;" Καθὼς γέγραπται· Οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀγαπήσας ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη. "Τίς διέβη." Ὁ Κύριος εἰπὼν, Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον. Μόνος γὰρ αὐτὸς διέβη τὴν ἁμαρτίαν. Τὸ δὲ, εὔρεν αὐτήν, ἀντὶ τοῦ, Ὑπέδειξεν ἡμῖν εὐρεῖν αὐτήν. "Καὶ οἶσει αὐτήν." Ὅτι ἀτίμητος ἡ σοφία. Πρὸς δὲ διάνοιαν, χρυσίον ἐκλεκτὸν ἢ πίστις, δι' ἧς γινώσκουμεν τὸν Υἱόν. "Οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων τὴν ὁδὸν αὐτῆς." Εἴ τις γὰρ δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι. "Τὴν τρίβον αὐτῆς." Τὰς διδασκαλίας, τὰς

προφητείας. "Ἄλλ' ὁ εἰδὼς τὰ πάντα." Μόνος γὰρ ὁ Πατὴρ γινώσκει τὸν Υἱόν. "Ἐξεῦρεν αὐτήν." Ἐφανέρωσεν δὲ αὐτὸν καὶ ἡμῖν διὰ τοῦ σοφοῦ τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστηρίου. "Ὁ κατασκευάσας." Πρὸς μὲν τὸ ῥητὸν, ὅτι διὰ 93.769 τοῦ ἐνανθρωπήσαντος λόγου τὰ πάντα κατεσκευάσθη. Πρὸς δὲ διάνοιαν, γῆν τὴν γνῶσιν τῆς εὐσεβείας. "Ἐνέπλησεν." Ἀγαθοὺς δὲ καὶ πονηροὺς ἐκάλεσεν εἰς τοὺς γάμους ὁ Κύριος. Κτήνη δὲ λέγει, τοὺς πρὸ τούτου κτήνεσιν ἀνοήτοις συμβληθέντας. "Οἱ δὲ ἀστέρες." Τοὺς ἀποστόλους πρὸς οὓς εἶπεν, Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. "Ἐκάλεσεν αὐτούς." Ἐν τοῖς δεδομένοις αὐτοῖς χαρίσμασι διαλάμπαντες ἐχάρησαν. Οὗτος ὁ Θεός." Οἱ τὴν ἀποστολικὴν κλήσιν προθύμως ὑπακούσαντες, καὶ ἐπιθυμίαν ἔχοντες ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, καὶ μηδὲν προτιμώντες τοῦ ποιῆσαι τὸ προσταττόμενον. Ὁ δι' ἡμᾶς γεγωνὼς ἄνθρωπος, τοῦ Πατρὸς γεγωνὼς Λόγος, καὶ ἐπὶ γῆς ὄφθεις, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφεῖς. "Καὶ ἔδωκεν αὐτήν." Ὅτι πᾶσα πνευματικὴ ἐπιστήμη ἄγουσα πρὸς οὐρανὸν αὐτοῦ [ἴσ. ὑπ' αὐτοῦ] κατεργάζεται. "Μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη." Καὶ γὰρ κατὰ τάξιν τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μυστήριον ἔλαμψε, νομικῶς, προφητικῶς, εὐαγγελικῶς. ΚΕΦ. Δ'. "Αὕτη ἡ βίβλος." Ἡ διὰ τῶν Εὐαγγελίων τοῦ μυστηρίου ποικίλη γνῶσις, ἢ καὶ διαιωνίζουσα. "Διόδευσον." Αὐτὸς γὰρ καλεῖ λέγων· Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. "Μακάριοι ἐσμεν." Παρορμᾷ τοὺς ἐξ Ἰσραὴλ προαρπάσαι τὴν χάριν. Ἐπειδὴ καὶ αὐτοῖς ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον ἀναγγεῖλαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ πνευματικὸς Ἰσραὴλ ταῦτα φησὶν· πρὸς οὓς φησὶν ὁ Σωτὴρ· Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὤτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούουσιν. "Θαρσεῖτε, λαός μου." Ὡ παρ' ἐμοῦ μνημονευόμενε Ἰσραὴλ. "Ἐπράθητε." Εἰ γὰρ διὰ τὴν ἀμαρτίαν ἔσχε τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον ὁ διάβολος, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἡμᾶς τῷ ἰδίῳ αἵματι ἐξηγοράσατο. "Ἐπελάθεσθε δέ." Ὅτι λόγω θείῳ τραφέντες ὡς λογικοὶ, εἰς ἀλογίαν καταπεπτώκαμεν. "Ἀκούσατε, αἱ πάροικοι Σιών." Τὰς παροίκους καλεῖ πρὸς τὴν θέαν τοῦ πένθους, τῷ παραδείγματι σωφρονεστέρας αὐτὰς ἀπεργασομένη. Ὡς πρὸς τὰς ὑπηκόους πόλεις ὁ λόγος. "Μηδεὶς ἐπιχαιρέτω μοι τῇ χήρᾳ." Καλεῖ δὲ αὐτὴν χήραν, ὡς ἔρημον τῆς θείας κηδεμονίας, τὴν μόνην ἡρεμοῦσαν [ἐρημωθεῖσαν], τὴν νῦν μόνην δηλονότι· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο, ὡς μόνην ἐσχηκυῖαν τὸν θεῖον νεών· ἢ ὡς μόνην ὑπὸ Ἀσσυρίων περιλειφθεῖσαν ἀνάλωτον [ἴσ. ἄτεκ.] Εἰ γὰρ καὶ Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ Κύριος, ἀλλὰ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με. Χήρα δὲ κυρίως ἐκλήθη ἡ Συναγωγὴ τότε, ὅτε εἰς τὸν ἑαυτῆς νυμφίον Χριστὸν ἐξυβρίσασα ἐγκατελείφθη. 93.772 "Ἐλθέτωσαν αἱ πάροικοι Σιών." Αἱ τῆς παροικίας τοῦ αἰῶνος τούτου μάταιαι δόξαι. "Ἐπήγαγε γὰρ ἐπ' αὐτούς ἔθνος." Ὁ Θεὸς ἐμάκρυνε τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀφ' ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ αὐτὰς ἑαυτοῖς ἐπεσπασάμεθα, καὶ δι' αὐτῶν τιμωρούμεθα. Λέγεται δὲ αὐτὸς ἐπάγειν, διὰ τὸ ἄνευ συγχωρήσεως Θεοῦ μηδὲν γίνεσθαι. "Ἔθνος ἀναιδές." Πρῶτον τὸ Βαβυλωνίον, ὕστερον καὶ τὸ Ῥωμαίων. Δύναται δὲ τοῦτο νοεῖσθαι καὶ περὶ τῶν τὴν ψευδῶνυμον γνῶσιν διὰ σοφιστικῆς ἀπάτης διδασκόντων. "Ἐγὼ δὲ τί δυνατὴ βοηθῆσαι ὑμῖν," Ὅτι ἄνευ οἰκτιρῶν Θεοῦ ψυχὴν σωθῆναι ἀδύνατον. "Ἐξελεῖται ὑμᾶς." Προτρέπεται αὐτοὺς εἰς τὴν διὰ τῆς μάστιγος παιδείαν. "Ἐγὼ δὲ κατελείφθη." Ἀπουσία Θεοῦ. Καὶ εἰ μὲν οἱ ἅγιοι ταῦτα λέγουσιν, οἰκειούμενοι τὰ τῶν ἀμαρτωλῶν λέγουσιν· Εἰ δὲ ἡ τῶν Ἰουδαίων Συναγωγὴ, ὅτε διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὕβριν ἤκουσεν· Ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ἡμῶν ἔρημος. Εἰ δὲ ἡ πόλις, διὰ τὴν τῶν οἰκητόρων ἔρημίαν. "Ἐξεδυσάμην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης." Τὴν λαμπρότητα, ἣν εἶχεν εἰρηνεύουσα πρὸς τὸν Θεόν. "Σάκκον τῆς δεήσεώς μου." Πενθοῦσα ἐπὶ τοῖς ἡμῶν ἀμαρτήμασιν, καὶ δεομένη Θεοῦ. "Καὶ ἤλθέ μοι." Τὴν διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ προβλέπει ἀπολύτρωσιν, καὶ ταύτην προλέγει. "Ἡ ἐπελεύσεται." Ἡ γὰρ διὰ Χριστοῦ ἀπολύτρωσις λαμπρότερον, ἢ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πλάσιν τὸ γένος ἡμῶν ἀπέδειξεν.

"Καὶ ὄψει αὐτοῦ τὴν ἀπώλειαν." "Ἦτις γέγονε τῷ διαβόλῳ διὰ τοῦ τιμίου σταυροῦ. "Καὶ ἐπὶ τραχήλους." Ἴδου γάρ φησι· Δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ. "Οἱ τρυφεροί μου." Οἱ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς δημιουργίαν τρυφεροὶ καὶ εὐβαφεῖς γενόμενοι, τὰς ἀνωμάλους, καὶ τραχείας ὁδοὺς ἐπορεύθησαν. "Θάρσει, Ἱερουσαλήμ." Ὁ Θεὸς Λόγος, ὁ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσας, ὁ νύμφην ἑαυτοῦ τὴν Ἐκκλησίαν ἀξιώσας καλέσαι. "Δεῖλαιοι οἱ σὲ κακώσαντες." Δαίμονες, αἰρετικοὶ, οἱ κατὰ καιρὸν τὴν Ἐκκλησίαν διώξαντες. "Δεῖλαιαι αἱ πόλεις." Τὰ ὀχυρώματα τῶν κακῶν, αἱ κατασκευαὶ τῶν δαιμόνων. "Οὕτως λυπηθήσεται. Ἡ εἰδωλολατρεία καὶ τῶν Ἰουδαίων ἡ Συναγωγή. "Καὶ περιελῶ αὐτῆς." Τῆς τὴν Ἐκκλησίαν διωξάσης Συναγωγῆς, καὶ τῆς ποικίλης τῶν κακῶν ἐφόδου. "Πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται." Ἀντὶ τοῦ, ἕως ὅτε ἐπέστρεψεν· διὸ καὶ τὸν πλείονα χρόνον εἶπεν. 93.773 "Περίβλεψον." Πρὸς τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ΚΕΦ. Ε΄. "Ἐκδυσαι, Ἱερουσαλήμ." Τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. "Καὶ ἔνδυσαι." Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθησαν, Χριστὸν ἐνεδύσαντο. "Περιβαλοῦ." Ταῦτα τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης διδάγματα. Ἄλλως· τὴν πρακτικὴν, καὶ θεωρητικὴν ἀρετὴν. "Ἐπίθου τὴν μίτραν." Τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐν τῷ μετώπῳ τῶν πιστῶν τυπούμενον. Ἡ καὶ αὐτὸν τὸν Κύριον· κεφαλὴ γὰρ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστός. "Κληθήσεται γὰρ σου ὄνομα." Τῆς νέας Ἱερουσαλήμ τὰ γνωρίσματα. Δικαιοσύνης δὲ προσέθηκεν. Ἐπειδὴ γὰρ ἔστιν ἀμαρτωλῶν εἰρήνη κατὰ τὸν Δαβὶδ, διὸ καὶ ὁ Σωτὴρ· Εἰρήνην, λέγει, τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. Ὡς μηκέτι δυναμένης τῆς ἐφόδου τῶν ἐχθρῶν τὴν εἰρήνην τὴν τῆς δικαιοσύνης διασπᾶσαι, μηδὲ καταλῦσαι τῆς θεοσεβείας τὴν δόξαν. Ἄλλως· Ἐπειδὴ ἡ εἰρήνη ἡμῶν ὁ Χριστός, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν καὶ ἡ δόξα, καὶ αὐτός ἐστιν ὁ τῆς κατὰ θεοσέβειαν πολιτείας ἡμῶν ὑπογραμμός, ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς καλούμεθα. "Ἀνάστηθι, Ἱερουσαλήμ." Ἐπὶ ὑψηλῆς πολιτείας, ἐπὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος. "Ἐξῆλθον γάρ." Τὸ σχῆμα πενθῆρες, ὡς δηλοῖ Δαβὶδ, φεύγων τὸν Ἀβεσαλὼμ. Πένθους δὲ ἄξια ἔπραττον οἱ δαιμονίους δουλεύοντες, καὶ ταῖς ποικίλαις αὐτῶν ἀγόμενοι ἐπιθυμίαις. "Ὡς υἱοὺς βασιλείας." Αἰρομένους μὲν ὑπὸ ἀγίων ἀγγέλων, παραπεμπομένους δὲ διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν. "Συνέταξε ... ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος ὑψηλόν." Πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. "Καὶ θῖνας ἀενάους." Τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπ' αἰῶνος πολεμοῦντας ἡμᾶς δαίμονας. "Καὶ φάραγγας πληροῦσθαι." Τὰς κατατομάς τῶν ψευδοχρίστων εἰς ὁμόνοιαν φέρεσθαι. Ἄλλως· τὰς πάλαι κοίλας καὶ γεώδεις ψυχὰς, δι' ἔργων ἀγαθῶν πληροῦσθαι, τῶν σκανδάλων περιαιρεθέντων.